

Zwaar jaar

O. Wat een jaar. Er werd veel afscheid genomen. Corona stak een stokje voor belangrijke events en sloeg een flinke deuk in de reclame-inkomsten, maar leidde ook tot creatieve oplossingen. Net als elk jaar werd er gelachen en gehuild om respectievelijk stijgend of afbrokkelend markt-leiderschap. En laten we stiekem voorzichtig vooruitblikken op 2022: maak je borst maar nat!

'Verlies die goede oude radio niet uit het oog, verwaarloos het niet.' Met deze verzuchting aan zijn zendermanagement nam Jurgen van den Berg afscheid van de ochtend op Radio 1 – om te verhuizen naar de middag. Ook Radio 2-baas Peter de Vries slaakte een diepe zucht: 'Het was een zwaar jaar,' erkende hij in *BM Talk*. Zieke en vertrekkende dj's gaven een extra bittere smaak aan zijn afbrokkelende markt-leiderschap. Bij 3FM is er niet eens meer een zendermanager om zich zorgen te maken: Sharid Alles moest vertrekken na toch-nog-tegenvallende cijfers en een vertrouwensbreuk met haar dj's. Ook de stem van Niels Heithuis brak bij zijn afscheid van Radio 4: "De dingen gaan veel te snel

voorbij, dat merk je als je kinderen hebt." En de generatiekloof tussen NPO Radio 5 en 3FM kwam in 2021 onder hoogspanning te staan. Niet alleen bleven Radio 5-handlangers in de pers bedelen

om het FM-pakket van 3FM, ook scheurde Omroep MAX-coryfee Ron Brandsteder schaamteloos door een buitenactiviteit van Wijnand Speelman. Bij FunX zegevierde het recht wél: de bedreiger van *Ramadan Late Night*-dj Morad El Ouakili kreeg een taakstraf. Audiodirecteur Bosman: "Een poging om via social media de persvrijheid te beperken blijft niet ongestraft."

Marc Adriani stond daags na een openhartig interview met BM op straat.

Lege huls

Zijn Talpa-evenknie Marc Adriani stond daags na een openhartig interview met BM op straat. Kwam het niet door zijn

Marc Adriani werd daags na zijn interview met BM aan de kant gezet.

uitspraken ('we zitten absoluut niet in de rechts-populistische hoek') dan wel door wegsmeeltende marktaandeelen. 'Het komt nu aan op creativiteit,' constateerde 538-dj Wietze de Jager in *Nieuwe Revu*, om vervolgens *live* zijn voetzool te laten tatoeëren. Adriani probeerde het eeuwige kerstmerk Sky Radio deze zomer te ver(kerst)markten met een Nationale Inhaalborrel op het strand, maar ook de inhaalborrel werd door corona een uitstelborrel. Radio 10 hield zich wegens naslepende covidcommotie wijselijk op de vlakke. En de *rebranding* van

Radio Veronica tot Stenderszender bleek al in het lancerings-persbericht een lege huls: 'We love music. Het is een beetje een hol begrip.' Met vier kwakkelzenders verloor Talpa het van Qmusic, dat eigenhandig het markt-leiderschap wist te grijpen. "Een mooi resultaat van jarenlang consequent volhouden op het gebied van marketing en content!" Aldus Adriani.

En 100% NL dwong bij minister Slob een nieuwe wettelijke definitie van muziek af

Volpraten

De commerciële zenders buiten de top tien hielden muzikaal de moed erin. SLAM! lanceerde een vaccinatiehit ('*Waarom ben je zo gestrest / Alles is echt dik getest*'). KINK-boegbeeld Michiel Veenstra erkende in het AD dat zijn zender nooit groot zal worden, maar: "De KINK-luisteraar luistert tussen de vier en de vijf uur per dag. Dat is bizar lang." Sublime trok Jaap Brienen aan als ochtend-

geweten en Angelique Houtveen als middagmuze: "Ze zien mij als *spokesperson* van soul en jazz, bij Sublime mag ik in de kern zijn wie ik ben," zei Houtveen in *Kunststof*. En 100% NL dwong bij minister Slob een nieuwe wettelijke definitie van muziek af: dj's op geclausuleerde kavels mogen voortaan alle intro's en outro's volpraten terwijl het liedje dan toch helemaal meetelt voor de mierenliefhebbende hand-havers van Agentschap Telecom. Wie écht klein is, moet innovatief zijn. BNR haalde *Blendle*-talent Huib Scholtens binnen om de overgang naar digitaal te versnellen. 'Er vindt op dit moment een audio-revolutie plaats,' aldus hoofd-redacteur Mireille van Ark. Bij classicnl heeft die al plaatsgevonden: de klassieke zender lanceerde als eerste in Nederland online een betaalde premiumvariant zonder reclame.

Calimerö

In 2022 bereikt een lang-gevreesde aardverschuiving radioland. Met de overgang naar het Nationaal Media Onderzoek (NMO) zullen de dagboekjes verdwijnen, zodat de luistercijfers reflecteren wat mensen horen – in plaats van wat ze zich achteraf herinneren. Op 1 september is het sowieso

Wietze de Jager: 'Mama, waarom heb ik nooit een vak geleerd?'

Arie Slob wijzigde de definitie van 'muziek' voor geclausuleerde radio.

Angelique Houtveen mag helemaal zichzelf zijn op Sublime.

afgelopen met Qmusic en de drie serieuze RTL-Talpa-zenders. Tenminste, als we Paul Römer mogen geloven. De VCR-voorzitter noemde de onderhandse verlenging van hun landelijke FM-kavels 'geen noodverlenging, maar een doodverlenging.' De com-

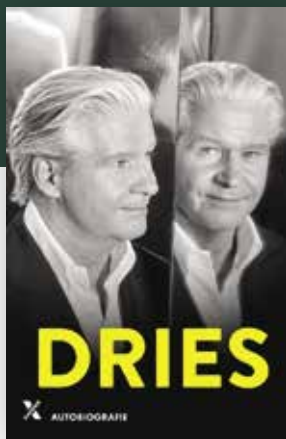
merciële Calimerö vindt het gemeen dat de twee grootste radiobedrijven een marktconforme prijs moeten betalen voor ongeclausuleerde FM-pakketten die ze al in 2011 hadden moeten inleveren. Voor iedereen is te hopen dat de radioreclamemarkt zich herstelt

– komen de honderden radio-adverteerders die zijn weggevlucht tijdens de pandemie ooit terug? En bij de NPO-stations wordt het interessant om te horen waar de bestendinging van HUMAN, PowNed en WNL met daarbovenop de toetreding van Zwart en de ON-omroep toe leidt. Maar wat er ook verandert: BM zal die goede oude radio niet uit het oog verliezen.

In druk

'Ze lopen allemaal met je weg,' zei Sven Kockelmann tijdens een diner bij La Brochette. (...) Tijdens mijn eerste bezoek aan de Tweede Kamer merkte ik dat alle Kamerleden en ministers mijn radiocolumns regelmatig hadden gehoord. Mark Rutte begroette me uitbundig: 'Hé, professor Roelvink!'

Dries Roelvink – DRIES
(Xander Uitgevers)

'Laten we Opsporing Verzocht inschakelen.' Er wordt gemompeld en goedkeurend geknikt. 'We hebben alleen een klein probleem,' reageert Tom. 'In verband met Bevrijdingsdag is er aanstaande dinsdag geen uitzending. We zullen dus moeten wachten op de volgende uitzending.'

Rob Wilson – Moord op de radio
(Schrijversportaal)

Ik ben een ontzettende theeleut. (...) Je weet vast dat als je plas donkergeel is, dat je dan te weinig hebt gedronken (of je hebt vitaminepillen geslikt, dat kan ook). Nou, mijn plas lijkt wel water omdat ik misschien wel te veel water drink.»

Giel Beelen – KUKURU: De 10 grootste lessen tot nu toe
(Kosmos Uitgevers)

Het radiojaar in twaalf quotes

Grens bereikt

Januari

Akwasi trok alle stekkers eruit – waardoor de opname **stopte** – en nam onze laptops mee.'

De oprichter van **Omroep ZWART** heeft weinig op met journalistieke onafhankelijkheid. (Persverklaring EO)

April

'Je moet toch een eerste stap maken, alleen niet in het zicht van een **ziekenhuis**.'

Sander Lantinga snapt dat vierhonderdduizend handtekeningen Breda ervan overtuigden om de vergunning in te trekken van een 538-feest tegenover het Amphia. (Radio 538)

Sander Lantinga snapte dat hossen tegenover een ziekenhuis niet kon.

Oktober

'Je zet me voor een ongelooflijk blok en ik **baal** ervan dat je dit doet in de show.'

Een aanvaring tussen **Timur Perlin** en zenderchef Sharid Alles over het bellen van een onbetrouwbare prijswinnaar leidt tot een onherstelbare vertrouwensbreuk. (3FM)

Februari

'Hier worden **leugens** verspreid, de ziekenhuizen kunnen het niet meer aan.'

Mega Top 30-host **Olivier Bakker** grijpt kordaat in na een misleidend coronaspotje vlak voor zijn uitzending. (3FM)

Mei

'Mijn leidinggevende kon niet met vrouwen omgaan, zelfs niet met zijn eigen vrouw. En ik kan niet omgaan met mensen die de **waarheid** verdraaien.'

Kristel van Eijk (Jumbo Radio) onthult waarom ze in 2013 abrupt Qmusic verliet. (In Vorm)

Juli

'Het is toch **godgeklaagd**, wat een sukkel.'

Volkskrant-journalist **Jean-Pierre Geelen** is ziedend over het vervallen van *Vroege Vogels* vanwege de Olympische Spelen. Natuurradioliefhebbers spreken van #sportterreur. (nu.nl)

November

'Niet eens aan het draaien en toch de hele **prut** in beslag genomen.'

De etherpiraten van Radio Familieteam starten een crowdfunding om hun apparatuur ter waarde van € 35.000 te vervangen. 'Risico van de hobby.' (doneeractie.nl)

3FM-dj **Olivier Bakker** (23) bood **weerstand** tegen pandemie-sprookjes

Suse van Kleef schreef (nogal gênante) radiogeschiedenis.

Maart

'Petrović is hier bezig met **punten** binnenharken.'

Suse van Kleef verslaat Willem II-sc Heerenveen én het glazen plafond: na een ronduit beschamende 55 jaar is ze de eerste vrouwelijke voetbalcommentator in NOS Langs de Lijn. (Radio 1)

Juni

'Het is dat ik vrij ben, maar anders zou ik oproepen tot een **mediastaking**. Er is een grens bereikt!'

Luisteraars van *De Vooravond* fan **Frits Spits** blijft een pretentieuze actie bespaard. (Twitter)

Frits Spits mist *De Vooravond*.

Augustus

'Ik weet niet waar hij **is**.'

De in 1994 door Paul de Leeuw afgeknipte paardenstaart van **Gijs Staverman** zou in Beeld en Geluid belanden, ter ere van zijn 30-jarig vakmanschap, maar de Radio 2-dj is hem kwijt. (De Perstribune)

December

'Account **opgeschort**.'

Treft een guerrilla-campagne de jongste RadioCorp-telg **Sunlite?** De relaxzender ondervindt meerdere klachtgedreven blokkades en storingen op social media. (Twitter)

September

'**Ster**.'

De NPO-reclamewinkel timmert ongevraagd aan de weg met een nieuw audiologo, waarin een begrijpelijk gedeprimeerd meisje telkens 'Ster' zegt, leidend tot talloze klachten. (Ster)

Pijnlijk

NPO Radio 2 blijft dit jaar marktleider, maar de glans is eraf: voor het eerst sinds 2015 levert de zender structureel in en stapt zelfs dramatisch over van de winnaars- naar de verliezerslijst. Morele jaar-winnaar is Qmusic, dat gemiddeld het hardst stijgt en dit najaar eventjes de

allergrootste was (zie onze reguliere radiatorubriek). De jaaraanwas van Radio 5 groeit sinds 2014 en zette dit jaar versneld door. En Radio 1 behaalde – mede dankzij verkiezingen, uitgestelde sportevenementen en algeheel wereldleed – het hoogste jaargemiddelde sinds 2005.

Kinderchampagne

De grootste verliezer is, opnieuw, Radio 538. De zender daalt al jaren en valt nu pijnlijk uit de top drie. Ook de regionale radio leverde structureel in; vooral de commerciële. Prettig voor adverteerders is de stabiliteit bij RadioCorp: 100% NL en SLAM! herhalen hun jaargemiddelde; BNR Nieuwsradio beheerst dit trucje tot ver achter de komma. Bij KINK mag de kinderchampagne open: de kleine altozender groeide op jaarbasis met meer dan de helft.

Radiatoranglijst over 2021

Positie	'20	Zender	Ma	2020
	1	NPO Radio 2	13,1	13,0
^	2	Qmusic	11,3	9,9
▼	3	Radio 10	10,4	10,9
▼	4	Radio 538	9,4	9,3
^	5	Sky Radio	8,4	8,5
▼	6	ORN (regio publiek)	8,2	8,8
	7	NPO Radio 1	8,1	7,8
^	8	NPO Radio 5	5,7	5,2
▼	9	E Power (regio commercieel)	4,4	4,4
	10	Radio Veronica	3,3	3,4
	11	100%NL	3,0	3,3
	12	NPO Radio 4	2,4	2,5
	13	NPO 3FM	2,1	2,5
	14	SLAM!	1,3	1,4
	15	classical	0,9	1,1
^	16	KINK	0,8	0,8
▼	17	Sublime	0,7	0,7
▼	18	BNR Nieuwsradio	0,6	-

Marktaandeelen per zender, gemiddeld over november 2020-oktober 2021. Tussen haakjes de periode 2019-2020. Alle ordeningen volgens niet-afgerond gemiddelde.

Winnaars

1	Qmusic	+1,3
2	NPO Radio 5	+0,9
3	NPO Radio 1	+0,4

Verliezers

1	Radio 538	-0,8
2	NPO Radio 2	-0,6
3	E Power	-0,6

Pod verwijt ketel

Podcaster Ruud de Wild beklagde zich dit jaar over de wildgroei aan podcasts. *Mattie & Marieke* maakten een 'vaccinerende' podcast, voor het kwartiertje wachten na een injectie. De Gouden RadioRing kreeg een podcastzusje en zelfs de Zilveren Reissmicrofoon bleek niet immuun: dat instituut beleefde een tumultueus jaar met – om podcasts – opstappende en zichzelf buiten stemming stellende juryleden. Deze prestigieuze radio(?)prijs ging uiteindelijk naar een krantenboer (NRC), met een eervolle vermelding voor de Utrechtse sociologensoos. Het NLO probeerde de ongrijpbare podcastmarkt te vatten in de nieuwe *Podcast Standaard* – maar alleen wie betaalt, wordt gemeten. Bovenaan deze toppodlijst prijkte steevast *NRC Vandaag*. ●

Mattie & Marieke maakten een 'vaccinerende' podcast.

Ruud de Wild werd 'gék' (Volkskrant) van alle podcasts

NRC was dit jaar toonaangevend in podcasts.

